

เหมือนโปแตสเซียมของไทย

เมื่อเร็วๆ นี้คงจะได้ยินข่าวเรื่องการให้สัมปทานทำเหมืองโพแทชที่ จ.ชัยภูมิ ซึ่งโครงการนี้ความจริงแล้วมีแนวคิดริเริ่มมาหลายสิบปีแล้ว แต่เพิ่งจะลงตัวและเปิดให้สัมปทาน ภายใต้ออกกติกาส่งได้แย้งจากหลายฝ่ายทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย โดยต่างฝ่ายต่างก็มีเหตุผลสนับสนุนด้วยกันทั้งสิ้น

ประเทศไทยมีการใช้ปุ๋ยเคมีหลายแสนตันในแต่ละปี โดยที่ทั้งหมดนี้นำเข้าทั้งสิ้น เพราะเราไม่สามารถผลิตปุ๋ยได้เอง เมื่อก่อนเรามีบริษัทปุ๋ยแห่งชาติที่ผลิตในโตรเจนขึ้นใช้เอง แต่ในที่สุดก็ปิดกิจการลง ด้วยสาเหตุใดคงไม่ต้องกล่าวถึง ทำให้เราต้องพึ่งพาปุ๋ยจากต่างประเทศมาโดยตลอด เมื่อน้ำมันขึ้นราคา ปุ๋ยก็ขึ้นราคาตามไปด้วย จนปัจจุบันต้นทุนค่าปุ๋ยของเกษตรกรแต่ละรายเพิ่มสูงขึ้นมาก จนกลายเป็นสัดส่วนสำคัญของต้นทุนปัจจัยการผลิตทั้งหมด

ด้วยเหตุนี้ทำให้หลายคนหันไปมองเรื่องการทำเกษตรอินทรีย์และคิดว่าการทำเกษตรอินทรีย์เพื่อแก้ปัญหาเรื่องปุ๋ยแพง แต่ความจริงแล้ว การทำเกษตรอินทรีย์มีข้อกำหนดกว้างกว่าเรื่องการใช้ปุ๋ย และปุ๋ยอินทรีย์ก็ไม่ได้มีธาตุอาหารเพียงพอที่จะชดเชยการเติบโตและหรือชดเชยธาตุอาหารที่ติดออกไปกับผลผลิตได้ ความจริงเรื่องการสนับสนุนการใช้ปุ๋ยอินทรีย์กับเกษตรอินทรีย์มีความแตกต่างกันมาก แต่ด้วยความที่เราเรียกชื่อใกล้เคียงกัน จึงเกิดความเข้าใจผิดนำมารวมเป็นเรื่องเดียวกัน

การปลูกพืชโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ไม่จำเป็นต้องเป็นเกษตรอินทรีย์ แต่การทำเกษตรอินทรีย์ จะปฏิเสธการใช้ปุ๋ยเคมีอย่างสิ้นเชิง ด้วยเหตุนี้พอมีการให้สัมปทานทำเหมืองโพแทช กลุ่มที่ทำเกษตรอินทรีย์จึงไม่เห็นด้วย แต่กลุ่มเกษตรกรที่ปลูกพืชตามปกติและมีความต้องการใช้ปุ๋ยเพื่อการผลิต จะให้การสนับสนุนเนื่องจากจะทำให้เราสามารถผลิตปุ๋ยขึ้นใช้ได้ในประเทศ ซึ่งน่าจะส่งผลถึงราคาปุ๋ยที่ควรลดลงบ้าง คราวนี้เกษตรกรที่ปลูกพืชตามปกติซึ่งไม่ใช่เกษตรอินทรีย์ คือเกษตรกรกลุ่มใหญ่หรือส่วนใหญ่ของประเทศ ดังนั้น หากมองในมุมนี้แล้ว การทำเหมืองโพแทชในประเทศไทย จึงน่าจะเป็นทางเลือกที่ดี

ปริมาณของโพแทสเซียมที่มีอยู่ในเมืองไทยแถบอีสานมีมากมาย และคุณภาพดี หากนำมาทำปุ๋ยจะช่วยลดการนำเข้าได้มากกว่า 7 หมื่นล้านบาทต่อปี ทั้งหมดนี้นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นใหม่ของการพัฒนาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรขึ้นมาใช้เองในประเทศ สิ่งที่เราควรทำต่อไปคือการพัฒนาแม่ปุ๋ยตัวอื่น เช่น ไนโตรเจน ซึ่งเราก็มีศักยภาพเพียงพอที่จะดำเนินการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัตถุดิบต่างๆ ในประเทศก็มีพร้อม ส่วนปุ๋ยฟอสฟอรัสนั้น เมืองไทยอาจไม่มีศักยภาพในการผลิต แต่อย่างน้อยหากเราทำปุ๋ยได้ 2 ชนิด ก็จะทำให้เราต้องนำเข้าเพียงส่วนเดียว ซึ่งน่าจะส่งผลให้ต้นทุนการผลิตของเราลดลง เป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรได้

ย้อนมาดูเรื่องความคิดเห็นที่แตกต่างกันระหว่างการใช้อยู่อินทรีย์และปุ๋ยเคมี ความจริงแล้วปุ๋ยทั้งสองประเภทมีความแตกต่างกันในบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน และไม่สามารถใช้ทดแทนกันได้ เช่น ปุ๋ยเคมีไม่สามารถช่วยในการปรับปรุงดินให้ร่วนซุยและมีความเหมาะสมต่อการเติบโตของรากพืชได้ ซึ่งเรื่องนี้เป็นหน้าที่หลักของปุ๋ยอินทรีย์ แต่ในขณะเดียวกันปุ๋ยอินทรีย์ก็ไม่สามารถให้ธาตุอาหารที่เพียงพอหรือชดเชยส่วนที่ถูกเก็บเกี่ยวไปได้ ซึ่งเรื่องนี้ต้องเป็นบทบาทของปุ๋ยเคมี

สำหรับคำแนะนำที่ถูกต้องและใช้กันมาโดยตลอดคือการใช้อยู่อินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ หมายความว่า เป็นการเดินทางสายกลาง ซึ่งแนวคิดนี้อาจไม่ตรงกับแนวคิดเกษตรอินทรีย์ ที่ปฏิเสธปุ๋ยเคมีครับ